

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia Catholica, Hoc Est Christianae Fidei, Qvam Ad
Salvtem Animarvm Aviti Avgvstae Domvs Saxonicae
Principes, Reges, & Imperatores coluerunt, Gloriosa
Confessio**

Cutsemius, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1621

De S. Henrico Imperatore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11884

Damiani in vita B. Romualdi, quam dum describit, discipuli eius S. Bonifacij vitam, & mortem gloriosam, breuiter vnà delineat, quam sic integram hic inferere libuit, vt Saxonix Principes in consanguineo suo Bonifacio, Rufforum Apostolo, ac Martyre, Apostolicam fidem, & vitam, zelum quoq; Dei intueantur, ac imitentur. Quem in cælis cum Christo regnantem suppliciter oro, vt qui in terris nihil ardentius, quàm errantium conuersionem, & salutem concupiuit, manibus, pedibusque promouit, verbi prædicatione, & propriij sanguinis effusione, eandem gloriosis precibus ab eodem Domino nostro IESU Christo posteritati, & genti suæ rogare & impetrare dignetur.

DE S. HENRICO
IMPERATORE.

ACCEDO nunc ad S. Henricum, filium Henrici *Hezelonis*, nepotem Henrici *Rixosi*, qui fuit frater germanus Ottonis I. Imp. pronepotem Regis Henrici *Aucupis*. Dux fuit Bauariæ, & Comes Bambergæ, mortuo Ottone III. electus est, Anno Christi 1002. Rex Romanorum, & post annos 12. Romæ coronatus à Benedicto Papa VIII. Imperator * Anno 1014. De quo breue testimonium *Elia Reusneri* Professoris *Ienen-*
fis,

*Vrsp. &
Albertus
Stadenf.
Ann. 1013.

fis, quia cum veritate consentit huc adscri-
 bam. *Vir pietate, & vitæ sanctimonia insignis, nec
 armis vlli priorum inferior, res domi, forisq; gessit
 maximas, &c.* Ita est. Sed belli laudes, & vi-
 ctorias, quoad fieri potest, hic præteribo, pie-
 tatis & sanctitatis virtutes ex Adelbodo, E-
 piscopo Ultraiectino, & alijs obiter attingã.
 Omnibus enim recensendis multa folia, imò
 libri non sufficerent. Certè Religionis Ca-
 tholicæ feruentissimus cultor nihil omisit,
 quo eam intra Imperij fines, & extra, longè
 lateque propagaret, & inter barbaros quoque
 promoueret. Author potest ipse dici conuer-
 sionis Regni Hungarię ad fidem Christi, quo
 pacto, & medio dicam. * Despondit dedit-
 que Stephano, qui postea in catalogum San-
 ctorum relatus est, Hungarorum Regi, Gi-
 salam sororem suam in vxorem, iuxta cano-
 nes Ecclesię, si ipse se Catholicæ Christianæ
 religioni imbuendum traderet. Capitulum
 enim in decretis, *Caue Christiane gentili, aut
 Iudæo filiam tuam tradere, &c.* Item sequens:
*Non oportet cum hominibus hæreticis miscere con-
 nubia, &c.* non de nuptijs solum in præsentibus,
 sed & de sponsalibus interpretor, iuxta an-
 nexam clausulam, *si tamen se profiteantur Chri-
 stianos esse futuros, & Catholicos.* Dicant, & fa-
 ciant alij quicquid velint, dum copulant per-
 sonas hæreticam cum Catholica sub spe con-
 uersionis Non est solum consilium; *Nolite iu-*

Otto Fris.
 Chron. li.
 6. cap. 27.

part. 2. de-
 cret. Causa
 28. q. 1. ca.
 15. 16.

2. Cor. 6.

gum ducere cum infidelibus, sed & manifestum
 interdictum quod valdè exaggerat Apосто-
 lus melioris intelligentiæ causa, dum ait: *Quæ
 enim participatio iustitiæ cum iniquitate? aut quæ
 societas luci ad tenebras? Quæ autem conuentio
 Christi ad Belial. &c.* His autem, qui sub spe cõ-
 uersionis, potius consecutionis dixerò tem-
 poralium honorum, vel bonorum, talia per-
 petrant, reuoco in memoriam illud eiusdem
 Apostoli; *Non sunt faciendâ mala, vt eueni-
 ant bona.* Et rarò, vel nunquam euentus ta-
 lium nuptiarum votis respondet. Nota sunt
 exempla magnorum etiam Principum, qui
 coniuges duxerunt hæreticas, & sepelierunt
 hæreticas. *Gisalam* autem S. Henrici Imp. so-
 rorem, *Rex Vngariorum*, qui *Stephanus* dicebatur,
 in coniugium expetiuit, sed eam ducere non prome-
 ruit, donec se Christianæ Religionis rudimenta, &
 sacri baptismatis sacramenta cum omni gente sua
 suscepturum promisit. *Conr. Vrsperg.* ad an. 1001.
 Quid autem *Rex Stephanus*? is non solum se
 statim erudiendum mysterijs fidei tradidit,
 quod *Vrsperg.* ibidem subiicit, sed & in dis-
 ciplina Christi postea ad eò profecit, vt post
 fata Diuis, & cælestibus Regibus *Rex* connu-
 merari meruerit, qui in terris totum quoque
 Regnum suum Regum Regi Christo, illius-
 que in terris Vicario, Romano Pontifici, in
 temporalibus ac spiritualibus submisit, ac
 proprium fecit. Qui id testatur publicis litte-
 ris

ris suis ad Salomonem Vngariæ Regem, est ipse Papa Gregor. VII. Et quia Epist. brevis est, integrâ adscribo. *Gregorius servus servorum Dei, Salomoni Regi Vngarorum, salutem, & Apostolicam benedictionem. Literæ tuæ ad nos tardè propter moram nuntij tui allatæ sunt, quas quidem multò benignius manus nostra suscepisset, si tua in causa conditio nõ adeò B. Petrum offendisset. Nam sicut à maioribus patriæ tuæ cognoscere potes, Regnum Vngariæ Sanctæ Rom. Ecclesiæ proprium est, à Rege Stephano olim B. Petro cum omni iure, & potestate sua oblatum, & deuotè traditū. Propterea Henricus piæ memoriæ Imp. ad honorem S. Petri Regnum illud expugnans, victo Rege, & facta victoria, ad corpus B. Petri lanceã, coronamq; transmisit, & pro gloria triumphi sui illuc Regni direxit insignia. quo Principatū dignitatis eius attinere cognouit. Quæ cum ita sint, tu tamen in cæteris à regia virtute, & moribus longè discedens, ius & honorem S. Petri, quantum ad te imminuisti & alienasti, dum eius Regnū à Rege Teutonicorum in beneficium (sicut audiuimus) suscepisti. Quod si verū est, qualiter gratiã B. Petri, & nostrã beneuolentiã sperare debeas, tu ipse si iustitiã vis attēdere, non ignoras, videl. te nõ aliter eam habiturū, nec sine Apostolica animaduersione diu regnaturū, nisi sceptrū Regni q̄ tenes, correcto errore tuo, Apostolica nõ regie maiestatis beneficiū recognoscas. Neq; n. nos timore vel amore, aut aliqua p̄sonali acceptione (quãtū Deo adiuuãte poterimus) debitū honorē eius, ca-*

Greg. lib. 7
2. epist. 13.

ius serui sumus, iure quasitum relinquemus. Verum si hac emendare, & vitam tuam (vt decet Regem) instituere, & Deo miserante adornare volueris, procul dubio dilectionem S. Romanae Ecclesiae, sicut Matris dilectus Filius, & nostram in Christo amicitiam plenè habere poteris. Datum Romæ, quinto Cal. Nouemb. indictione decima tertia, Anno domini 1073.

Cæterum idem Henricus, qui magno semper zelo, & nisu conatus est barbaros ad fidem, & disciplinam Christi perducere, Græcos schismaticos, & infideles Saracenos, quos ad obedientiam Ecclesiae pertrahere nequiuit, ex Apulia, & Calabria expulit. Et cum tunc temporis calculi tormento grauiter cõflictaretur, miraculosè in monte Cassino, quo deuotionis causa ad Monachos diuerterat pietate claros, liberatur beneficio reliquiarum S. Benedicti. Bella verò magna gessit, & victorias celebres reportauit, non tã vi armorum, militumue potentia, quã precum virtute. Hac strauit Bohemos, Vandalos, Henetos. Et cum videret infideles populos istos dare ingentia dāna Ecclesiis, & prouincijs Imperij, præsertim in dicecesi Mersburgensi, exemplo Ottonis Magni, votū nuncupat S. Laurètio, si ope, & auxilio illius tã numerosam hostiū colluuiē superare & delere possit, quod in signum gratitudinis Episcopatum Mersburgensem, quem Otto Magnus in simili necessitate

San-

Sáctissimo Martyri Laurétio ex voto crexit, filius verò Otto II. vniédo cū Magdeburgéli destruxit, instauratū ac dotatū eidem reddet. Quid factū est? Barbarorū multitudine iā in prælium occurrente, S. Henricus flexis orans genibus, vidit Angelū percutientē suo exercitui præire, & hostiū cuneos in fugā propellere. Nec in promisso soluédō tardus, statim Episcopatum prædictum sub tutelari S. Laurentij patrocínio in integrum restituit.

Et iam, Serenissime Princeps, Episcopatus ille (vt de alijs taceam) rursus plusquam interiit. Tempore Ottonis II. amisit Cathedralæ formam; Catholicam fidem, & doctrinam retinuit, bona eius quoque cesserunt Archipræsuli Magdeburgéli; nūc superstitione potius quam religione, & multis erroribus contaminatus est, bona eius abalienata, & pro maiori parte in vsus profanos, & sæculares conuersa sunt: quid iam dicet, facietue S. Laurentius, qui peccatum Ottonis II. non fuit inultum? Cur non potius te Ottoni Magno Mersburgensis Episcopatus fundatori, & S. Henrico, illius instauratori, Heroibus pietate optimis, dignitate maximis annumerem? cū in primis ames iustitiā, & iuxta S. *Euangeliū Christi reddenda putes *que sūt* *Math. 22. *Cæsaris Cæsari, & que sunt Dei Deo.* Spero, spero v. 21. inquā, hāc corā vniuerso mundo laudē nullo sæculo periturā ad æuiternā animæ salutē, &

gloriam, Deo dante, adhuc inibit I O H A N N E S G E O R G I V S Saxoniae Pr. Elector, Imperatoris fidus Achates, qui Germaniae pacem, & Ecclesiae religionem in prouincijs suis celebretur restituisse Catholicam.

* Otto
Fris. lib. 6.
e. 27. Her.
Contra-
ctus refert
an. 1007.

Porrò S. Henricus præter Mersburgensem multas alias quoque Ecclesias immani Sclauorum depopulatione vastatas, Hildesheimensem (vbi à puero educatus, & literis imbutus dicitur) Misnensem, Magdeburgensem &c. reparauit. * Bambergensem verò nõ solum à fundamentis erexit, & ædificauit, sed & amplissimis reeditibus ac bonis dotauit, An. 1006. Sed hæc omnia nihil, in comparatione cum vitæ, quam degit sanctitate, quæ cum coniuge Cunigunda virgine virgo coniunx vixit in castitate non humana, sed angelica. Docet hoc suo exemplo S. Henricus non solum omnes de familia Principes Saxones virginalem, & coniugalem castitatem, sed & omnes Catholicos, & inprimis Clericos quam possibilis sint Christi, cum adiutorio illius (quod volentibus, & petentibus nunquam deest) non solum præcepta, sed & consilia. Et tanto magis hoc diuinæ castitatis exemplum S. Henrici præconiandum est, quo prius & antiquius, quod nullum aliud Imperatoris præcessit, sed quod pauca aliorum Regum, & Principum Catholicorum subsequuta sunt, Boleslai Regis Poloniae cum Cunigunda

nigun-

nigunda filia Belæ, Regis Vngariæ; Emmerici filij S. Stephani Regis Vngariæ; Eduardi II. Regis Angliæ ex Saxonibus, &c.

Hæc inquam laus S. Henrici magna est vniuersis Imperatoribus, talem Diuum in ordine suo computare posse, & maior fit Germanis, ex quorum natione fuit, maxima verò Principibus Saxonie, imprimis cōsanguineis, ad quorum familiam pertinet. Ad hanc castitatis virtutem dux, & author fuit coniugi suæ, virgini intactæ, quæ vt vulgo incredibilem hanc suam cum castissimo marito continentiam publico probaret argumento, ignitos vomeres nudis plantis miraculosè illæsa calcavit.

Sanctissimus tandem Imperator cum sentiret extremum sibi diem imminere, accersitis cōiugis suæ parentibus, & nōnullis Regni Proceribus. Imperatricē dextra apprehensam ipsis hoc modo reddidit: Hanc mihi inquam inquit à vobis, imò à Christo Domino traditam, eidem, & vobis virginem restituo immaculatam. Beato sic sine in Domino obdormiuit Bambergæ, An. Christi, vt notat Lambertus, 1024. d. 13. Iulij, ætatis suæ 55.

Sancta verò Cunigunda profectio-
nem illius ad cælos secu-
ta est Anno

1033.

DE